

“ՀԻՆ ԽՆՁՈՐԵՍԿ”
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐ
2018 – 2025թթ.

Հին Խնձորեսիկի և Հին Գորիսի պատմամշակութային արժեքների վերականգնման, ֆունկցիոնորի կառուցման, Գորիսում և Կապանում միջազգային չափանիշներով հյուրանոցի ստեղծման ու մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիր

Ամփոփ տեղեկատվություն ներդրումների ծավալների և աշխատատեղերի վերաբերյալ / 2018-2020թ.թ. Ներդրված է 10 մլն \$-ից ավելի գումար, բացվել է 170 նոր ախատատեղ

Հիմնական ուղղություն	Ներդրումների ծավալ	Նոր աշխատատեղերի ստեղծում
Գործիսի հյուրանոցային համալիր	7,5 մլն \$	100-120
«ժայռ» համալիր	2,25 մլն \$	≈ 70 -80
Հին խնձորեսկ Երկաթուղի / ֆունկիուլյոր	11 մլն \$	≈70
Խնձորեսկի ջրաղացի հրապարակի, գյուղատնտեսական շուկայի , աշտարակի և քարանձավային հյուրանոցների կառուցում	1.5 մլն \$	150 - 170
Հին խնձորեսկի կետրոնական հրապարակի , ենթակառուցվածքների կառուցում , պատմա-մշակութային հուշարձանների վերականգնում և պահպանություն	1մլն \$	30
80 Քարայրների , ժողովրդական տների կառուցում “Freelancer” – ների համար և Մելիքական տների կառուցում	1մլն \$	30
6 Նոր ճոճվող կամուրջների կառուցում, 7 թաղամասերը կապելով իրար	1,75 մլն \$	
Հին խնձորեսկ և Գորիս պատմամշակութային արժեքների վերականգնում, լուսավորության և հաղորդակցման արահետների կառուցում	1 մլն \$	
Zip Line և Էքստրեմալ հանգստի գոտի	1,5 մլն \$	≈ 30
Հանքային ջրերի ողջապահական և վերականգնողական կենտրոն	2,5 մլն \$	≈ 30
Ընդհանուր	31 մլն \$	≈ 400-450

Գործիսում բացվել և հաջողությամբ գործում է ֆրանս-հայկական սրտաբանական կենտրոնը: Հաշվի առնելով առկա նախադրյալները և հաջողված փորձը՝ Գերմանիայի լավագույն կլինիկաների հետ համատեղ հյուրանոցի վերնահարկում նախատեսվում է կառուցել գերժամանակակից կլինիկա հետևյալ ուղղություններով

- ❖ Ժամանակակից դիմաձևոտային և Եսթետիկ վիրաբուժություն բժշկական կենտրոն
<http://www.estetica-clinic.de>
- ❖ Օրթոպեդիկ վիրաբուժության և վերականգնողական կենտրոն «Fachcenter für Neurochirurgie»
<http://www.prof-dr-arous.eu/>

Ծրագրի ժամանակացույց / 2018-2020թ.թ. Ներդրված է 10 մլն \$-ից ավելի , բացվել է 170 նոր ախատատեղ

	2018	2019	2020	2021	2022	2023 յ հետո
Գործիսի հյուրա-նոցային համալիր	7 մլն \$ - 5.5 մլն. \$ - Ներդրված է			2 մլն \$ Առողջարարական կենտրոն		
«ԺԱՅՌ» համալիր		2.25 մլն \$ - 1,75 մլն \$ Ներդրված է				
Հին իսնձորեսկ Երկաթուղի/ ֆունկիկույոր		11 մլն \$ - 1,65 մլն \$ Ներդրված է				
Իսնձորեսկի ջրաղացի հրապարակի, գյուղատնտեսական շուկա և աշտարակ		1.5 մլն \$ - 0,3 մլն \$ Ներդրված է				
Հին իսնձորեսկի կետրոնական հրապարակի և ենթակառուցվածքների կառուցում		1 մլն \$				
50 Քարայրների և ժողովրդական տների և “Freelancer” տարածքի կառուցում		1 մլն \$				
6 Նոր ճոճվող կամուրջի կառուցում			1,75 մլն \$			
Հին իսնձորեսկի պատմա-մշակութային արժեքներ և Գործիսի Հին Թատրոն			1 մլն \$ - 0,4 մլն \$ Ներդրված է			
Zip Line և Էքստրեմալ հանգստի գոտի					1.5 մլն \$ - 0,2 մլն \$ Ներդրված է	
Առողջապահական և վերականգնողական					2.5 մլն \$ - 0,3 մլն \$ Ներդրված է	

Մարզի ոլորտային նկարագիր

Սյունիքի մարզ. պատմամշակութային արժեքներ և զբոսաշրջություն

Սյունիքի մարզը հայտնի է ինչպես գեղատեսիլ և առողջարար բնությամբ, այնպես էլ հնագույն պատմամշակութային արժեքներով և բնության հուշարձաններով:

Զբոսաշրջության առավել հայտնի վայրերն են Տաթևի վանական համալիրը և աշխարհում ամենաերկար ճոպանուղին, Քարահունջի հազարամյա աստղադիտարանը և Չորաց քարերը, ինձորեսկի ճոճվող կամուրջը, Ուխտասար լեռը, որտեղ պահպանվել են 12 հազար տարվա ժայռապատկերներ: Հետաքրքրաշարժ են նաև Հին Հալիձորի բերդը և Վահանավանքը Կապանի շրջանում:

Առանձին հետաքրքրություն է ներկայացնում Հին ինձորեսկ գյուղը իր հարյուրավոր ժայռափոր քարանձավային կացարաններով, հնագույն եկեղեցիներով ու տասնյակ աղբյուրներով:

Մարզը աչքի է ընկնում նաև հին ավանդույթների և Սյունիքի կուլտիտի պահպանմամբ: Հատկապես հետաքրքրաշարժ է Գորիս քաղաքը իր յուրահատուկ ճարտարապետությամբ և արհեստների շուկայով:

Վերջին տարիներին զգալի զարգացում է ապրել զբոսաշրջությունը. կառուցվել են փոքր և հարմարավետ հյուրատներ/հյուրանոցներ, կազմակերպվում են տարբեր համայնքային փառատորոններ, զարգանում է լեռնագնացությունն ու էկոտուրիզմը:

Հետաքրքրաշարժ զբոսաշրջություն

Պատմամշակութային արժեքներ

- Տաթևի վանական համալիր
- Տաթևի ճոպանուղի
- Քարահունջի աստղադիտարան և Չորաց քարեր
- Հին ինձորեսկ.11-18դդ հին եկեղեցիներ, Մխիթար սպարապետի դամբարան, քարանձավային բնակարաններ, 2000 տարվա պանրի արտադրամաս
- Հին Գորիսի հնագույն ամֆիթատրոն
- 4-5դդ Սըռըլեխցի վանք, Տեղ գյուղ

Փառատոններ

Հալիձորի «Ոչխարների խուզման»
Մխիթանի «Ազնվամորու»
Գորիսի «Սյույաց ավանդույթներ»

Ծրագրի նկարագիր

:

Սյունիքում առկա են պատմամշակութային արժեքներ և բնության հուշարձաններ, սակայն վերջիններս պատշաճ ներկայացված չեն:

Ծրագրի նպատակը.

- Վերականգնել և պահպանել Սյունիքի մարզի և Հին Խնձորեսկի պատմամշակութային արժեքները, խթանել տուրիզմի զարգացմանը;
- Բարձրացնել մարզի զբոսաշրջային գրավչությունը՝ կառուցելով երկաթուղի, ակտիվ հանգստի համալիրներ, վերականգնելով առկա հին եթակառուցվածքները;
- Գորիս քաղաքը դարձնել մշակութային զբոսաշրջության ակտիվ կոնտրոլն՝ կառուցելով միջազգային ստանդարտներին համապատասխանող հյուրանոց և կից ենթակառուցվածքներ;
- Չարգացնել Էկոտուրիզմը;
- Նպաստել մարզի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի բարելավմանը՝ ստեղծելով նոր աշխատատեղեր տեղաբնակների համար և նպաստել տարածքային զարգացմանը:

Ծրագրի կառուցվածք

Հյուրանոցային համալիր	Խնձորեսկի հրապարակ
Երկաթուղի	Հին Խնձորեսկ
«Ժայռ» համալիր	Հին Գորիս
Zip Line փ արկածային զբոսաշրջություն	Քարանձավ հյուրանոց

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐՈՎ «ԳՈՐԻՍ» ՀՈՒԹԵԼ
Ներդրումների ծավալը՝ 7,5 , մլն \$ **Ներդրված է 5,5 մլն \$**

Stop Kadr Photo Agency
©Gevorg Havarapetyan

Գորիս հյուրանոցային համալիր

Հյուրանոցն ունի 8700ք.մ ընդհանուր մակերես և կազմված է լինելու

- ❖ Հյուրանոցային համարները տեղակայված են 3-9 րդ հարկերում;
  - ❖ Ներկայումս ամբողջովին շահագործման են հանձնված միջազգային ստանդարտներով 105 համար 250 անձի համար;
- ❖ Հանդիպումների և կոնֆերանս 3 սրահներ՝ նախատեսված 500, 70, 30 անձի համար
- ❖ Հնաոճ ավանդական ՀԻՆ ԳՈՐԻՍ ռեստորան 670ք.մ ընդհանուր մակերեսով
- ❖ Մանկական բացօթյա խաղահրապարակ – ոլորտի լավագույն հանդիսացող «KSIL» ընկերությունից
- ❖ Հանգստի և զվարճանքի ծառայություններ – ձմեռային սպորտային միջոցներ, հեծանվային արշավներ

«ՀԻՆ ԹԱՏՐՈՆ» - Հյուրանոցի առջևի կայանատեղիում շինարարական աշխատանքների ժամանակ հայտնաբերվել են Գորիսի Հին Թատրոնի հիմքերը , որոնք սեփականատիրոջ կողմից պահպանվել են , կառուցվել է թատրոնի առաջին հարկը՝ վերածվելով «Սյունիքի արվեստի, պատմության և ազգագրագիտության թանգարանի»

Հին Խնձորենկ Նախագիծ - Ներդրումների ծավալը՝ 11 մլն \$, 1,95 մլն \$ Ներդրված է

Խնձորենկի ջրաղացի հրապարակ , - 0,3 մլն \$ Ներդրված է

Նախագծի առաջին ուղղությունը հանդիսանում է Խնձորենկ գյուղի կենտրոնի հրապարակի հիմնովին վերակառուցումն ու ընդլայնումը: Ներդրումային ծրագրով նախատեսվում է կառուցապատել 3100ք.մ ընդհանուր մակերեսով շենք-շինություններ և ներառում է հետևյալ ուղղությունները.

- ❖ Հնաոճ ռեստորանային համալիր՝ ներառյալ Սյունիքի մարզի ավանդական ճաշատեսակները: Կլինի նաև ազգային արտադրատեսակների վաճառք ավստրիական Landzeit գյուղատնտեսական շուկայի նախատիպով (<https://landzeit.at/>) , ինչպես նաև գյուղատնտեսական շուկա, որոնք անվճար հիմունքներով կտրամադրվեն են Խնձորենկի բնակիչներին
- ❖ Գյուղի կոլորիտին համապատասխանող հյուրատուն/հանգստավայր
- ❖ Հին ջրաղացի վերականգնում և շահագործում
- ❖ Ժողովրդական արհեստների ցուցասրահ՝ ներգրավելով Սյունիքի արվեստագետներին, ինչպես նաև տեղի դպրոցի շնորհալի երեխաներին:
- ❖ Հնաոճ աշտարակ. աշտարակի բարձրությունը կազմելու է 30մ, ունենալու է ինչպես սանդուղք, այնպես էլ ժամանակակից վերելակ, տանիքում կառուցվելու են բացօթյա սրճարան և դիտակետ:
- ❖ 1420 մ ընդհանուր երկարությամբ 75 տեղանոց ֆոնիկկյոր (50 նստելատեղ, 25 հոգի կանգնած) աշխարհի բացարձակ ռեկորդ՝ 720մ երկարության վրա հարաբերական բարձրությունը կազմում է 258մ:

Խնձորենյկի ջրաղացի հրապարակ - Ներդրումների ծավալը՝ 1,5 մլն \$,
- 0,3 մլն \$ Ներդրված է

Խնձորենյի ջրաղացի հրապարակ - Հինավուրց ճարտարապետությամբ
ամֆիթատրոն և Տուրիզմի կենտրոն

Խնձորեսկի ջրաղացի հրապարակ - Ներդրումների ծավալը՝ 1,5 մլն \$,
- 0,3 մլն \$ Ներդրված է
Համայնքից գնվել են հողերը և կատարվել է 50 000 խոր.մ. Հողային աշխատանք

ՖՈՒՆԻԿՈՒԼՅՈՐ – աշխարհի բացարձակ ռեկորդ՝ 720մ երկարության վրա հարաբերական բարձրությունը կազմում է 258մ: Ներդրումների ծավալը՝ 11 մլն \$, **1,65 մլն \$ Ներդրված է**

1 ԱՌԱՅԻԼ ԿԱԼԳԱՌ
- ԵՆՃՈՐՆԱԿ

2 ԿԱԼԳԱՌ 3-րդ
- ԱՌՈՐԻ ԹԱՆԵ-ՎՈՍ ԵՎԵՂԵՑԻ

3 ԿԱԼԳԱՌ 3-րդ
- ԳՐԵ ՔՎԱԼԵՆԱԼՈՑ
- ՊԻՏԱԿԵՆ

4 ԿԱԼԳԱՌ 4-րդ
- ՊԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

5 ԿԵՐՑԻԼ ԿԱԼԳԱՌ
- ԱԿԱՆԻՐՅՈՒՐ

— ՃՈՊԱՆՈՒՐԻ - էլեկտրական երկաթուղի
● ՃՈՊԱՆՈՒՐՈՒ ԿԱԼԳԱՌ - ՊԻՏԱԿԵՆ
■ - ՊԻՏԱԿԵՆ - ՊԻՏԱԱՀՅՈՒՄԱՐԱԿ

Ջրաղացի հրապարակին հարակից տարածք
նոր հնձորեսկոմ

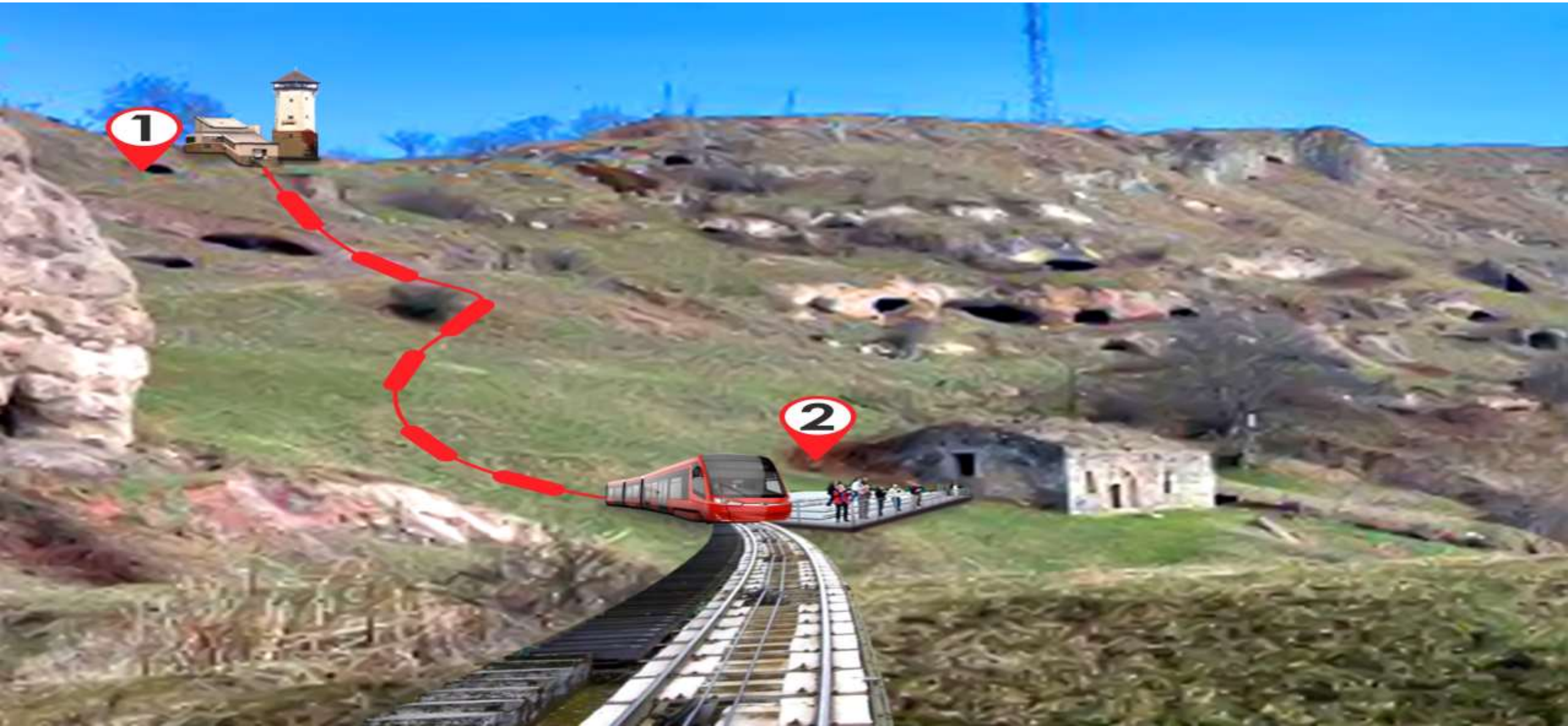
ՀԻՆ ԽՆՋՈՐԵՍԿԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

1 ԿԱՆԳԱՌ – ՋՐԱՂԱՑԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

2 ԿԱՆԳԱՌ - ՍՈՒՐԲ ԹԱԴԵՎՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻ

3 ԿԱՆԳԱՌ – ՀՈՂԻ ՏԱԿ՝ ԺԱՅՈՒԱՓՈՐ ՀԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ

4 ԿԱՆԳԱՌ – ՀԻՆԱԿՈՒՐՑ ՊԱՆՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ և ԳԻՆՈՒ ՄԱՌԱՆ

5 ԿԱՆԳԱՌ – ՀԻՆ ԽՆՁՈՐԵՍԿԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Հին Խնձորեսկ - «Քարանձավային» հյուրանոց

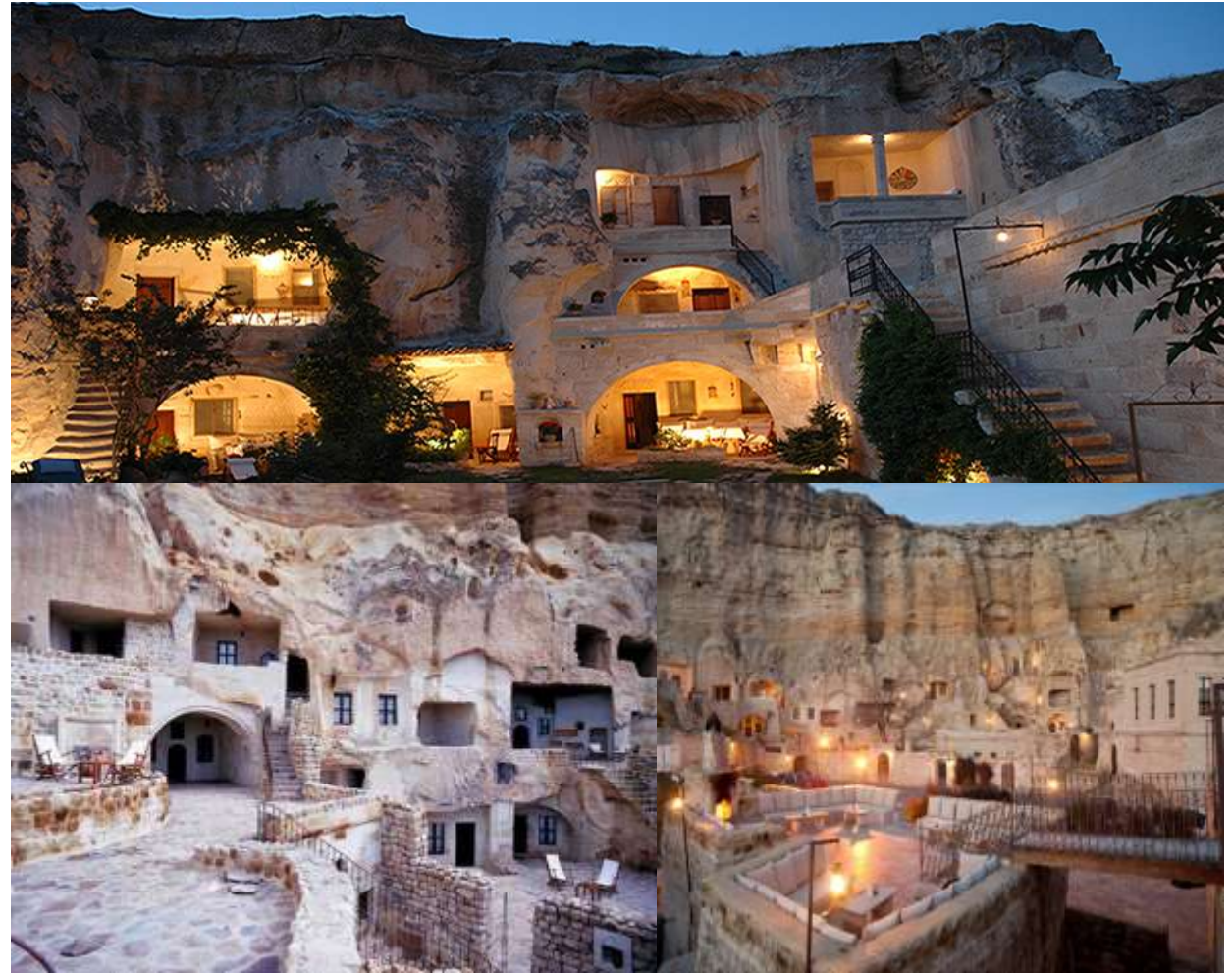
Հին Խնձորեսկի մի քանի խոշոր ժայռափոր կացարաններում կիրականացվի «Քարանձավ» հյուրանոցի կառուցում՝ նախատեսված մինչև 80 «Freelancer» -ների համար:

«Freelancer» -ները այն աշխատողներն են, ովքեր ունեն սեփական աշխատանքային ժամանակացույցը, ճկուն են աշխատելու վայրի ու ժամի ընտրության տեսանկյունից:

«Freelancer» աշխատանքը հատկապես տարածված է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում, որտեղ ցանկացած մասնագետ կարող է ընտրել աշխարհում ցանկացած կետ, որտեղ առկա է արագ ինտերնետային կապ և հանգիստ հարմարավետ պայմաններ:

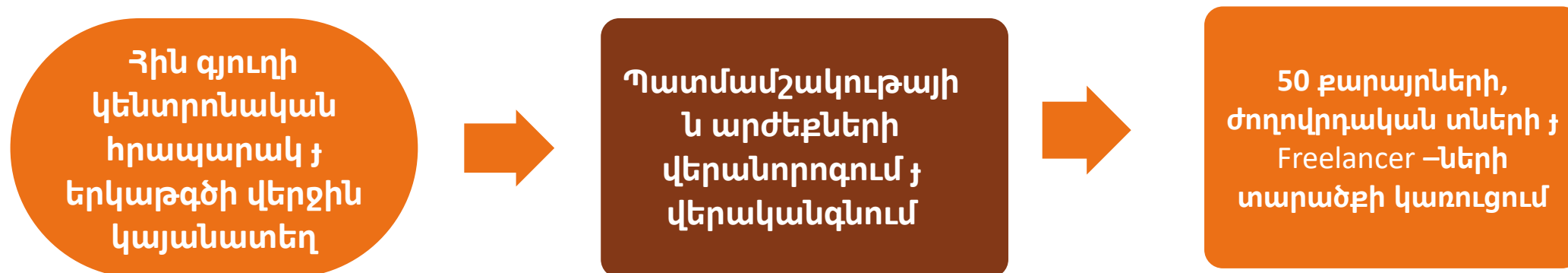
Ելնելով մի շարք հետազոտությունների արդյունքներից՝ Freelance-երները գերադասում են ճանապարհորդել՝ հատկապես ընտրելով Հին Խնձորեսկի պես հանգիստ, բնությանը մոտ,

Էկոլոգիապես մաքուր տարածքներ և հանգիստը
համարել աշխատանքի հետ:

Հին Խնձորեսկի Պատմամշակութային արժեքների վերականգնում և պահպանություն

- ❖ Պատմամշակութային արժեքների պեղումներ և վերականգնում
  - ❖ 24 աղբյուրի և ձիթհանների վերանորոգում
  - ❖ Հին Խնձորեսկի 4 եկեղեցիների և Մխիթար Սպարապետի դամբարանադաշտի վերանորոգում
  - ❖ Հին Խնձորեսկի ճարտարապետությամբ 50 հին ժայռափոր կացարանների վերականգնում և շահագործում Հին Խնձորեսկում քայլարշավների համար 20 երթուղու կառուցում
- ❖ Մելիքական տների վերականգնում
- ❖ «Մանվելանց» տան (որգ)

Հին Խնձորեսկ - ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

Международный Центр Активного Туризма НОР ДЗОР

Հին Խնձորենակ - ապոիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

БАЗОВЫЕ АТТРАКЦИОНЫ Международного Центра Активного Туризма HOR DZOR

⦿ Система зиплайн спусков

⦿ Роллер Коустер

⦿ Вещевочный парк над ущельем

⦿ Виа Феррата

⦿ Зип Байк

Հին Խնձորեսկ - ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ НОР ДЗОР Система Zip Line спусков в каньоне Хндзореска

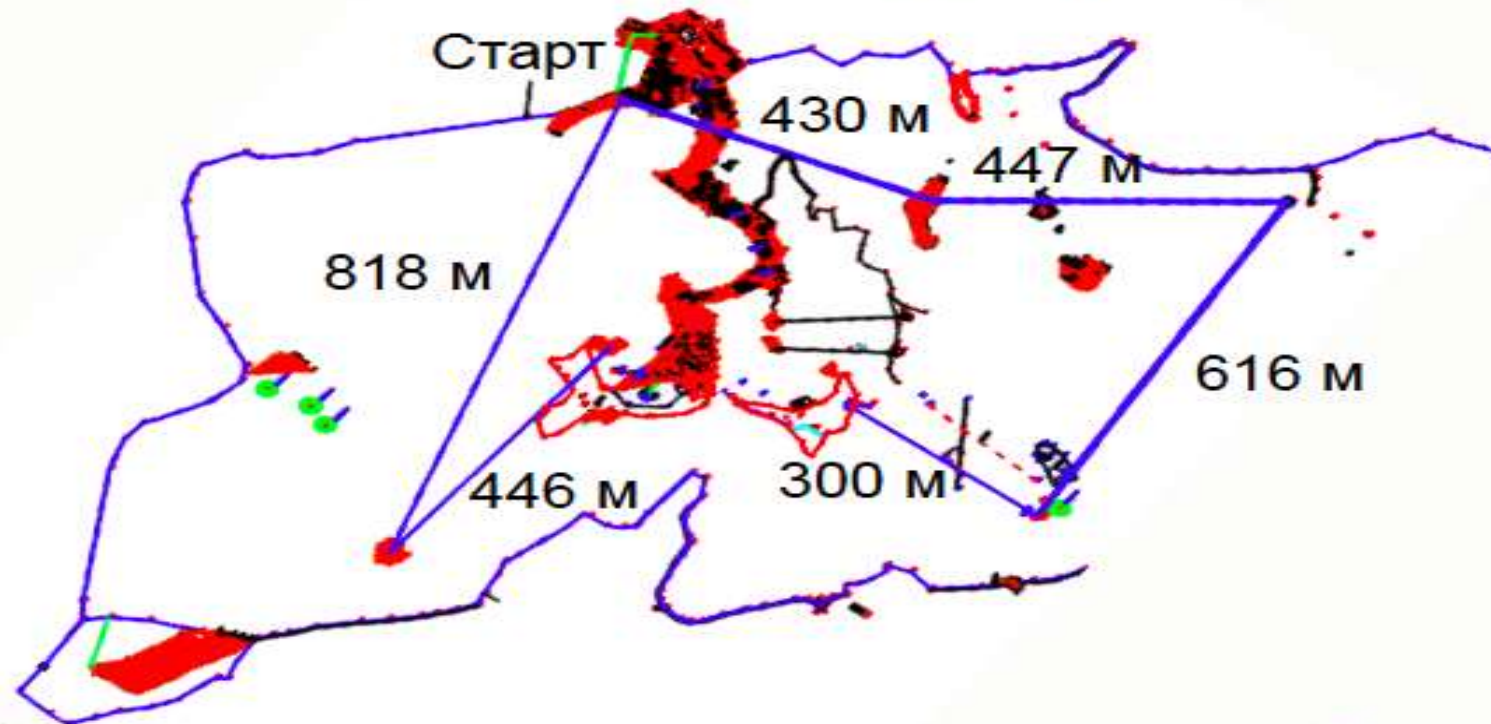
- ✓ Современный экстремальный спортивный аттракцион, сочетающий радость полёта со скоростью птицы и активный отдых.
- ✓ Новейшие технологии спуска и торможения
- ✓ Сертифицированная система безопасности
- ✓ Надежное альпинистское снаряжение

Հին Խնձորեսկ - ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

Система Zip Line спусков в каньоне Хндзореска

- ✓ В каньоне Хндзореска запланирована система из 6 зиплайнов,
- ✓ Общая длина зиплайнов – 3 057 м
- ✓ Количество спусковых линий каждого зиплайна – 2
- ✓ Количество стартовых / финишных конструкций – 12

Հին Խնձորենսկ - ապոիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ НОР ДЗОР ROLLER COASTER

Roller coaster - это новый виток в развитии экстремального спорта.

Этот аттракцион на высокой скорости перемещает участника по серпантину стальной конструкции, которая создает повороты, капли, провалы, подобно американским горкам, но без петель.

Հին Խնձորենակ - ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ HOR DZOR Cocoon Villadge

- ✓ Кокон – это подвесной дом-сфера: комфортное жилище на лоне природы.
- ✓ Сфера состоит из легких и надежных алюминиевых дуг – обтянутых прочным ПВХ-полотном. Конструкция крепится на высокопрочных альпинистских тросах и способна выдержать вес до 1 тонны.

Հին Խնձորենակ - ակտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

ՄՇԱՏ HOR DZOR Cocoon Villadge

- ✓ Диаметр сферы – 3 метра
- ✓ Вместимость – до 3 человек
- ✓ Полный комплекс: сфера, открытая площадка и висячий мост между ними.

Հին Խնձորեսկ - ապոիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ НОР ДЗОР Висячий мост

- ✓ **Висячий мост** — мост, в котором основная несущая конструкция выполнена из гибких элементов (кабелей, канатов, цепей и других), работающих на растяжение, а прохожая часть – подвешена.

Հին Խնձորեսկ - ապոհվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ НОР ДЗОР Виа Феррата: типы препятствий

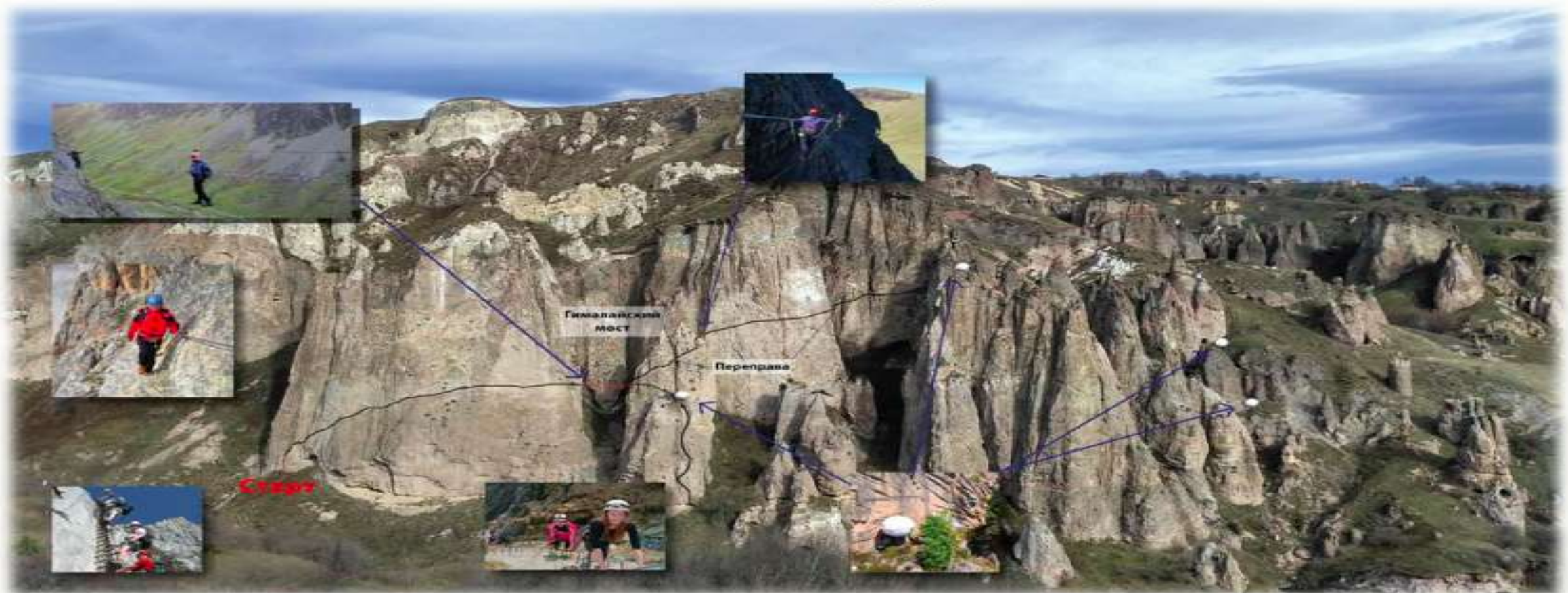

- ✓ **Навесной (гималайский) мост** - один из самых ответственных и сложных во всех отношениях элементов маршрута.
- ✓ Кроме того, предъявляет высокие требования к психологической подготовке участников.
- ✓ Но при этом он является, пожалуй, самым впечатляющим и запоминающимся участком

Հին Խնձորենսկ - ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ НОР ДЗОР Виа Феррата

- ✓ Виа феррата — скальный участок, специально оборудованный металлическими конструкциями, 4 типов препятствий

Հին Խնձորենսկ - ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ НОР ДЗОР Виа Феррата: типы препятствий

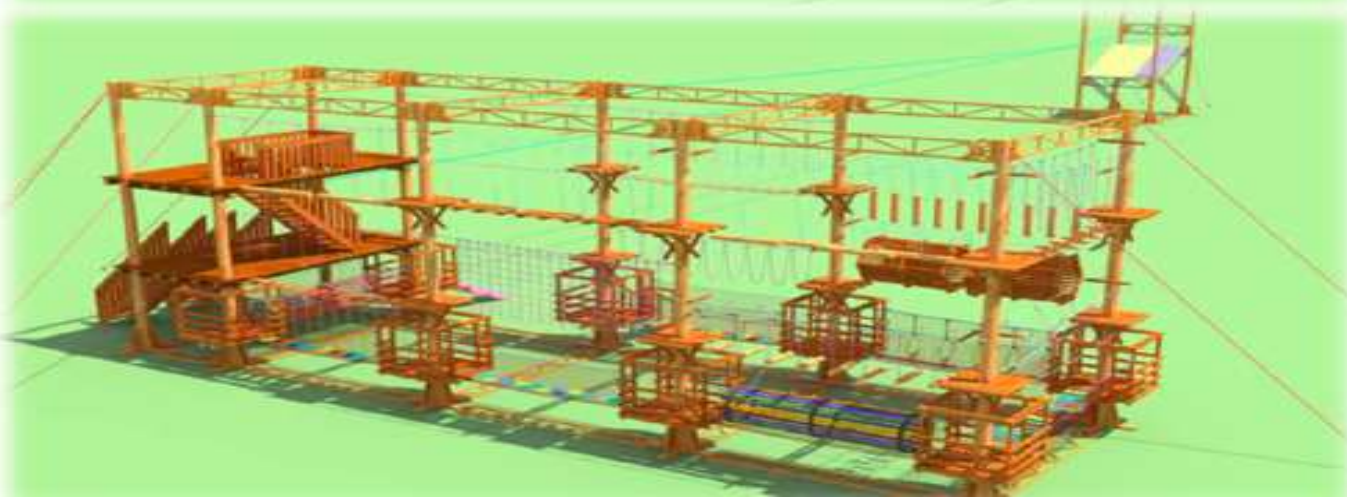
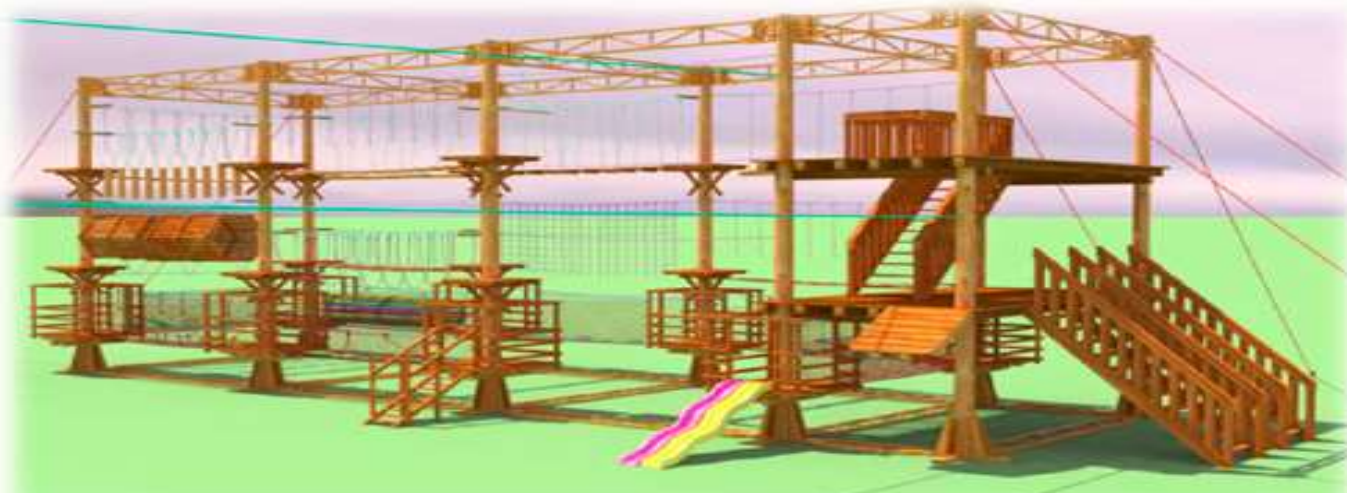
- ✓ **Тропа** - обычно является способом подхода под маршрут либо ухода с него.
- ✓ Также может использоваться на самом маршруте для соединения технически сложных элементов

Հին Խնձորենակ - ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

МЦАТ НОР ДЗОР Веревочный парк в каньоне

Веревочный парк на 10 опорах

Общая протяженность - 260 м

Все возрастные категории

Три этажа веревочных конкурсов

Высота опор - 9 метров

Два троллея

Количество конкурсов - 21

Пропускная способность - 200 чел/час

Минимальное количество
инструкторов - 4

Габариты площадки 36x19

Հին Խնձորեսկ - Ապտիվ տուրիզմի միջազգային կենտրոն

«ԺԱՅՌ» համալիր Ընդհանուր ներդրում 2,25 \$ մլն - 1,75 մլն \$ ներդրված է

Մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման և նոր աշխատատեղերի ստեղծման, ինչպես նաև զբոսաշրջության տեղանկյունից գրավչության բարձրացման նպատակով նախատեսվում է ներդրումներ իրականացնել նաև «Քարդաշ» շրջանում «ԺԱՅՌ» համալիրի կառուցման համար:

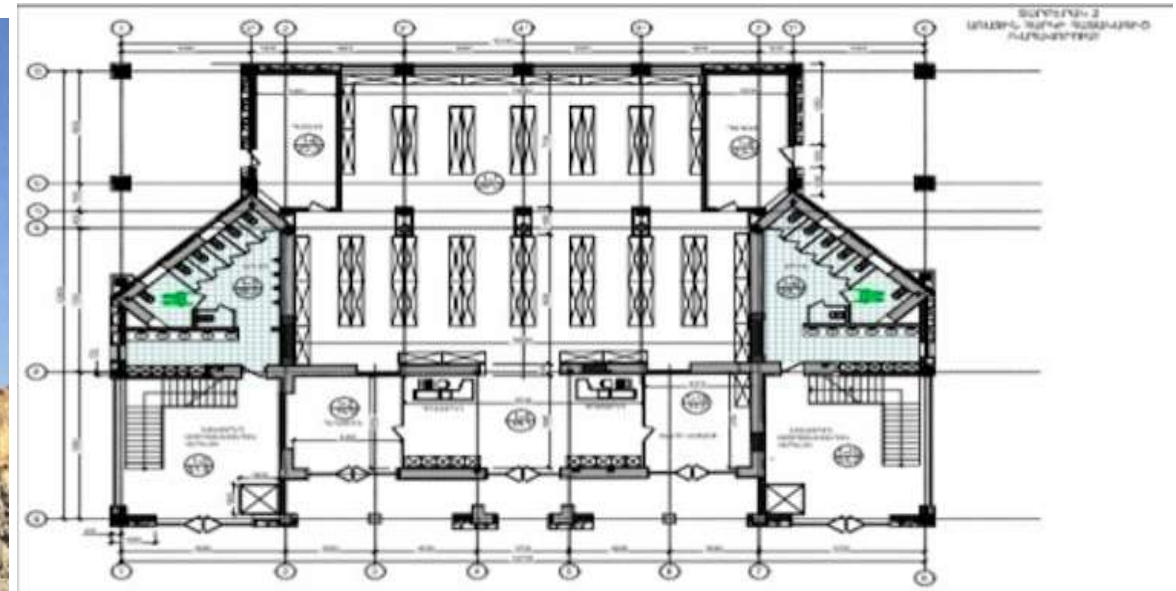
Համալիրը իր մեջ ներառում է՝

- ❖ Սյունիքի ավանդական արտադրանքների և առևտրաարդյունաբերական ցուցասրահ՝ ներառյալ արագ սպասարկման սննդի օբյեկտներ , Հրուշակեղենի արտադրություն, դեղատուն, երվրոպական ստանդարտներով պետքարաններ և այլն,
- ❖ Լոգիստական կենտրոն,
- ❖ Ավտո-գյուղտեխնիկայի սպասարկման կենտրոն և պահեստամասերի խանութ-սրահ
- ❖ Գազալցակայան և բենզալցակայան
- ❖ Ժայռափոր գարեջրատուն (աշխարհում 2րդը) և գարեջրի արտադրություն – մարզում ինչպես նաև հարակից Արցախում արտադրությունը բացակայում է:

ԺԱՅՌ ԶԱՄԱԼԻՐ - Ներդրումների ծավալը 2,25 մլն \$ - 1,75 մլն \$ Ներդրված է

ԺԱՅՌ ԶԱՄԱԼԻՐ - Ներդրումների ծավալը 2,25 մլն \$ - 1,75 մլն \$ Ներդրված է

ԺԱՅՌ ԶԱՄԱԼԻՐ - Ներդրումների ծավալը 2,25 մլն \$ - 1,75 մլն \$ Ներդրված է

«ՀԻՆ ԽՆՁՈՐԵՍԿ» Ներդրումային ծրագրի սոցիալ-տնտեսական ազդեցությունը

Ներդրումային ծրագրի արդյունքում ակկավվող օգուտները.

- ❖ Սյունիք այցելող զբոսաշրջիկների թվի աճ, 2025թ հասցնելով տարեկան մոտ 400,000 այցելու:
  - ❖ Յուրաքանչյուր զբոսաշրջիկ միջինում ծախսելով 75 \$ գումար, Մարզի ՀՆԱ-ն զբոսաշրջությունից կավելանա տարեկան \$ 30 մլն:
- ❖ Ծրագրի արդյունքում 400-500 նոր աշխատատեղ մարզում:
- ❖ Գործիսի համայնքի տնտեսակալն զարգացում
  - ❖ Գյուղմթերքների գնման ծավալների աճ սպասարկման և սննդի օբյեկտների կողմից
  - ❖ Խնձորեսկի ջրաղացի հրապարակում և «ԺԱՅՌ» համալիրում գյուղմթերքների շուկայի ստեղծում և անվճար տաղավարների տրամադրում համայնքի բնակիչներին :
- ❖ Մի շարք պատմամշակութային արժեքների վերականգնում և վերաբացում:
- ❖ \$ 25մլն օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների իրականացում
- ❖ Ծրագրի իրականացման ընթացքում մոտ \$ 2.5 մլն չափով լրացուցիչ հարկային մուտքերի ապահովում (Հասույթի նվազագույնը 20%-ի չափով)